

Visul reprezintă, pentru foarte multe persoane, un termen care descrie experiența subconștientă, constând într-o succesiune de imagini, sunete și emoții.

În primul rând, doresc să aduc în discuție definiția asupra fericirii a scriitorului român Ionuț Caragea: „Fericirea este gaura cheii prin care tragi cu ochiul la ceea ce numai visul poate atinge”.

Consider că această definiție oferă o perspectivă interesantă asupra relației dintre fericire și vis. În al doilea rând, Sigmund Freud afirmă că “oamenii nu se simțeau în încurcătură în legătură cu găsirea explicației unui vis și, dacă și-l aminteau după ce se trezeau, îl considerau o vestire, fie milostivă, fie ostilă, venită din partea unor forțe mai înalte, demonice sau divine”. Astfel, în vis pot apărea semne codificate și nu neapărat o înșiruire de imagini independente. Mai exact, este vorba despre o regresie care îmbracă mai multe forme și expresii, de la rețrăirea unei satisfacții din trecut și până la o întâmplare aproape ireală.

Să luăm un exemplu de vis în care este vorba de rețrăirea unei satisfacții din trecut:

“Am visat odată, în timpul războiului, că unul dintre fiii mei aflați pe front a căzut. Nu purta uniformă militară, ci un costum de schior, așa cum purtase acum câțiva ani înainte de război, în timpul accidentului său grav de schi. Stătea pe o ridicătură care semăna cu un taburet, făcându-mă să mă raportează la o amintire proprie din copilărie: eu însumi mă suisem, când d-abia împlinisem doi ani, pe un astfel de taburet, pentru a lua ceva de pe dulap, mă răsturnasem, căzusem și îmi făcusem o rană a cărei urmă se vede și în ziua de azi. Fiul meu însă, pe care acel vis îl declară mort, s-a întors teafăr din pericolele războiului”. După părerea mea, acest vis este dovada clară că prin intermediul altor simboluri “rețrăim” episoade din trecut și, cu toate că aparent aceste vise prevestesc o întâmplare neplăcută precum moartea, nu înseamnă că se va întâmpla cu siguranță. Pe de altă parte, există și vise care anunță o nenorocire și voi da drept exemplu visul următor:

„Le-am văzut pe cele două nepoate ale mele care trăiau în Anglia, erau îmbrăcate în negru și spuneau: „Joi am îngropat-o!”. Știam că este vorba despre moartea mamei lor”.

Pe lângă cele enunțate anterior, menționez faptul că și „visul telepatic” are un rol destul de important deoarece avem de-a face cu presimțirile unor evenimente îndepărtate, premoniții. Unul dintre pacienții lui Sigmund Freud a descris următorul vis:

„La 22 august 1914 dimineața, la ora 10.00, am visat că fratele meu aflat pe front striga: „mama, mama!”. După două zile, merg la mama mea și o găsesc abătută, întrucât băiatul i se anunțase cu exclamația repetată „mama, mama!”. La scurt timp, pacienta și-a amintit de acest mesaj telepatic de care avusese parte în același timp și, într-adevăr, după câteva săptămâni, se constată că tânărul luptător a murit în acea zi, la ora respectivă. Într-o altă ordine de idei, se poate spune că de fapt mama lui a primit acel mesaj telepatic pentru că pe ea o striga și nu pe sora lui.”

Cu toate acestea, Freud afirmă că în decursul activității lui de aproape douăzeci și șapte de ani de analist, nu a fost niciodată în situația să consemneze la unul dintre pacienții lui un vis cu adevărat telepatic, iar oamenii cu care lucra doar erau o bună colecție de naturi grav nevropatice și „extrem de sensibile”. Tot felul de evenimente, cum ar fi accidente, îmbolnăviri ale celor apropiați, mai cu seamă moartea unui părinte s-au petrecut destul de des în acea perioadă, dar niciodată aceste întâmplări atât de adecvate naturii lor nu i-au dat oportunitatea să înregistreze un singur vis telepatic.

Trebuie să luăm în considerare și „visul infantil” care reprezintă realizarea unei dorințe. Tot realizarea unei dorințe este și următorul vis de copil, care la prima vedere nu este în întregime inteligibil:

„O fetiță care încă nu împlinise patru ani fusese adusă de la țară la oraș din cauza unei afecțiuni și a înnoptat la o matusă care nu avea copii, într-un pat mare, pentru ea desigur prea mare. A doua zi dimineața, a relatat că visase că patul era mult prea mic pentru ea, așa că nu avusese loc în el.” Dezlegarea acestui vis, ca vis de dorință, se face cu ușurință dacă ne amintim că „a fi mare” este o dorință chiar adesea exprimată a copiilor. Mărimea patului îi amintea micuței „Aș vrea să fiu mare” de cât era de mică, de aceea ea a corectat în vis raportul care nu îi plăcea și a devenit atât de mare, încât până și patul cel mare era prea neîncăpător pentru ea”. În aceeași ordine de idei, putem interpreta visul unui băiat de opt ani:

„Un băiat de opt ani visează că a mers cu Ahile în carul de luptă pe care îl mana Diomedee”. Astfel, s-a dovedit că în zilele premergătoare visului se adăncise în lectura legendelor eroice grecești; este lesne de constatat că și-a luat acești eroi drept model și că regretă că nu a trăit în epoca lor.

Chiar și la adulți se pot aduna numeroase exemple ale unor vise de tip infantil. De pildă, o serie de persoane răspund la un stimul nocturn de sete în mod regulat cu visul despre băut, care tinde să înlăture stimulul și să continue somnul. La anumiți oameni constatăm și „vise de comoditate” frecvent înainte de trezire, când începe să-și facă simțită prezența necesitatea de a se scula. Ei visează atunci că s-au trezit deja, stau în fața chiuvetei sau se află la școală, la birou și așa mai departe, unde trebuie să fie la o oră anume. Alteori, visul exprimă realizarea dorinței într-un mod mai indirect, la fel ca în exemplul următor:

„Conducătorul unei expediții la pol relatează că în timpul iernii petrecute înconjurați de gheață și cu mâncare monotonă cu rații mici, membrii echipei lui visau sistematic, ca niște copii, despre ospete bogate, munți de tutun și confortul de acasă.”

Dacă încercăm frecvent să analizăm visele aparent opace ale adulților aflăm, spre mirarea noastră, că rar sunt la fel de simple precum visele infantile și că în spatele acelei realizări de dorință ele mai ascund eventual un alt sens.

Un alt tip de vis este „visul confuz”. De pildă, Freud relatează următorul vis:

„Am visat odată, un fel de bazin de înot în care cei care se scăldau se răspândeau în toate direcțiile; undeva pe margine, stătea o persoană care s-a înclinat spre alta din bazin, ca pentru a o trage afară.”

Se pare că situația era compusă din amintirea unei întâmplări de pe vremea pubertății și din

două tablouri, iar pe unul din tablouri chiar îl văzuse în vis: „Mărunta întâmplare constase însă în faptul că putusem să văd cum, la școala de înot, instructorul o ajutase pe o doamnă care zăbovisse în bazin până când începuse ora bărbatilor”, afirmă Sigmund Freud. Astfel, un șir scurt de amintiri a contribuit cu ceva la conținutul visului.

Aplicarea analizei realizează însă mai multe pentru orice caz și îi mărește importanța. Ea ne învață că o dorință extraordinar de puternică a unei persoane, dorință ce se află într-o relație specială cu conștiința, poate găsi într-o formă ușor deghizată expresia conștientă.

Conform celor menționate mai sus, în prim-planul interesului stă chestiunea semnificației visului care, de cele mai multe ori, conține un sens dublu. Mai întâi, avem de-a face cu semnificația psihică a visării, cu poziția visului față de alte procese mentale, iar în al doilea rând, trebuie să se știe dacă visul este interpretabil, dacă fiecare conținut al visului în parte are un sens, așa cum suntem obișnuiți să-l găsim în alte compoziții psihice. Pe de altă parte, trebuie să ținem cont de faptul că se remarcă trei direcții în evaluarea visului. Una dintre ele își găsește expresie la unii filosofi, care consideră că baza vieții onirice este o anumită stare a activității psihice, celebrând-o chiar ca pe o ridicare pe o treaptă superioară. Așa judeca, spre exemplu, Schubert:

„Visul este o eliberare a spiritului de forța naturii exterioare, o desprindere a sufletului din cătușele senzorialității.”

Însa, alți gânditori nu merg atât de departe și susțin că visele reprezintă manifestări ale forțelor psihice, care sunt împiedicate în timpul zilei să se desfășoare liber.

De reținut este faptul că acolo unde nu există elemente comune între gândurile onirice, travaliul visului (aducerea diferitelor părți componente la suprapunere) se străduiește să le creeze. Calea cea mai comodă pentru a apropia două gânduri onirice care nu au încă nimic în comun constă în modificarea expresiei verbale pentru unul dintre ele, celălalt venindu-i eventual în întâmpinare printr-o turnare corespunzătoare într-o altă expresie.

În concluzie, aduc în discuție unul din citatele lui Sigmund Freud, referitor la vis și la semnificația visului:

„Dacă noi concepem conținutul visului ca pe reprezentarea unei dorințe realizate și îi explicăm obscuritatea prin modificările operate de cenzură asupra materialului refulat, nu ne mai vine greu să deducem funcțiile visului. Într-o stranie opoziție cu faptul că se spune că somnul este tulburat de către vise, noi trebuie să recunoaștem visul drept gardian al somnului.”

Bibliografie:

Sigmund Freud, „Despre vis”, ed. Trei, 2011

Ionuț Caragea, Întreita suferință, ed .Fides, 2011

AUTOR: Marina Georgiana Mogoș